

Finansdepartementet

Inför informellt videomöte med EU:s finansministrar den 19 maj 2020

Kommenterad dagordning

Enligt den ordförandeskapsnot som presenterades den 11 maj 2020.

1. Ekonomiska policyåtgärder relaterade till covid-19-utbrottet

a) EU-åtgärder för att svara på covid-19-krisen

- Diskussionspunkt

Ministrarna väntas diskutera de åtgärder som vidtagits på EU-nivå för att svara mot covid-19-krisen, inklusive förslag från Europeiska investeringsbanken (EIB) om att upprätta en paneuropeisk garantifond.

Samråd med EU-nämnden om den ekonomiska reaktionen på covid-19 ägde rum den 16 april. Samråd om dels kommissionens förslag till europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (SURE), dels kommissionens förslag om aktivering av instrumentet för tillhandahållande av nödhjälp inom EU (ESI), ägde rum den 7 april. Samråd om aktivering av den generella undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten ägde rum den 23 mars.

Överläggning med finansutskottet om SURE ägde rum den 6 april 2020. Finansutskottet har informerats om aktuella frågor rörande EU:s ekonomiska reaktion på covid-19, senast den 14 april. Överläggning med finansutskottet om EIB:s garantifond ägde rum den 21 april 2020. Samråd med EU-nämnden om garantifonden har inte ägt rum.

Den 13 mars presenterade kommissionen ett meddelande om en samordnad ekonomisk reaktion på covid-19-utbrottet. Meddelandet fokuserar på fyra huvudområden: säkerställa solidariteten på den inre marknaden; mobilisering av EU:s budget och EIB; statsstöd; samt utnyttja flexibiliteten i det finanspolitiska ramverket. Samtidigt presenterade kommissionen förslag till förordningar om dels investeringsinitiativet mot effekter av covid-19, dels ett utvidgat tillämpningsområde för solidaritetsfonden. Dessa förslag har godkänts av rådet och parlamentet. Den 20 mars presenterade kommissionen sitt meddelande om aktivering av den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten. Rådet ställde sig bakom kommissionens aktivering av denna klausul den 23 mars.

Den 2 april lade kommissionen fram förslag om ytterligare flexibilitet i genomförandet av insatser finansierade från struktur- och investeringsfonderna samt aktivering av instrumentet för tillhandahållande av nödhjälp inom EU. Dessa förslag har beslutats av rådet och parlamentet. Därtill presenterade kommissionen förslag om ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation, SURE.

På ett möte den 9 april kom eurogruppen i inkluderande format överens om flera åtgärder för att mildra de ekonomiska effekterna av covid-19. I rapporten från mötet välkomnas bland annat förslaget om upprättandet av en garantifond i EIB och SURE och, för medlemsstater med euron som valuta, stöd via krismekanismen ESM.

Vad gäller garantifonden i EIB, så är förslaget att medlemsstaterna ska ställa ut garantier om total 25 miljarder euro till en paneuropeisk fond som ska användas för att mobilisera upp till 200 miljarder euro i stöd till i huvudsak små och medelstora företag. För Sveriges del skulle det innebära en garanti motsvarande cirka 10 miljarder kronor. Utformningen av garantifonden beslutas i EIB:s styrelse där förhandlingar pågår. När beslut om utformningen fattats i bankens styrelse får varje medlemsland ta ställning till om landet ska delta i fonden. Svenskt deltagande kräver riksdagsbeslut.

Till sist, vad gäller återhämtningsarbetet, så ombands kommissionens ordförande och ordföranden för Europeiska rådet vid Europeiska rådets videokonferens den 26 mars att, tillsammans med andra institutioner, inleda arbete med en vägkarta och handlingsplan för en återhämtningsplan som integrerar den gröna och digitala omställningen. Vid Europeiska rådets

videokonferens den 23 april presenterades återhämtningsplanen. Kommissionen fick vidare i uppdrag att ta fram ett förslag till en anpassad långtidsbudget och en fond för att stödja den ekonomiska återhämtningen baserat på en behovsanalys. Dessa förslag väntas presenteras under maj månad.

Den 6 maj presenterade kommissionen sin senaste prognos för den ekonomiska utvecklingen. Kommissionen bedömer nu att EU:s ekonomi krymper med ca 7,5 procent 2020 för att växa med ca 6 procent 2021.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar, på ett övergripande plan, åtgärderna som hittills vidtagits för att mildra de allvarliga ekonomiska effekterna av covid-19.

Regeringen anser att EU:s ekonomiska åtgärder till följd av covid-19, inklusive för att stödja återhämtningen, bör vara temporära, välriktade, proportionerliga och budgetrestriktiva. Stöd bör så långt som möjligt bygga på existerande instrument och befintliga finansieringsformer. Det bör finnas gränser för hur mycket stöd enskilda medlemsstater kan få och medlemsstaternas risktagande bör begränsas. Åtgärder bör vara miljömässigt och socialt hållbara samt förenliga med att driva på den gröna omställningen. En central del i återhämtningen bör vara att fullt ut återställa den inre marknadens funktionssätt.

Regeringen stödjer ambitionen att upprätta en garantifond till EIB. Regeringen verkar för att fonden ska begränsas i tid, att kostnaderna för medlemsländerna ska hållas nere samt att fonden enbart bör användas för att stödja långsiktigt livskraftiga företag som fått problem till följd av krisen.

b) Förslag till förordning om att etablera ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation, SURE

- Besluts punkt

Ministrarna ska få en uppdatering om processen vad gäller förslaget till förordning om att etablera ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation, SURE. Eftersom rådet på grund av covid-19-utbrottet inte kan sammanträda i formell mening,

kommer beslut om förordningen fattas genom skriftligt förfarande i rådet. Denna process väntas att initieras den 18 maj.

Samråd med EU-nämnden ägde rum den 7 och 16 april 2020 inför informella videomöten med finansministrarna. Överläggning med finansutskottet ägde rum den 6 april 2020.

Den 2 april lade kommissionen fram ett förslag om att etablera ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation, SURE, till följd av utbrottet av covid-19.

Förslaget beskrivs närmare i faktapromemoria 2019/20:FMP35.

Under förhandlingarna har ett antal tidigare utestående frågor klargjorts. För det första har det införts ett datum för instrumentets upphörande (31 dec 2022; garantierna löper dock längre). För det andra finns det nu tydligare formuleringar om att ev. betalningsinställelse från låntagarland i första hand kommer att belasta EU-budgeten, och enbart i andra hand nationella garantier. För det tredje, så finns nu ett tillägg om att kommissionen kommer att ta hänsyn till likabehandling av medlemsländer för fördelning av resurser (så att inte stora länder där utgifterna för pandemin sker relativt tidigt använder all kapacitet).

Därutöver har det presenterats ett utkast till garantiavtal som fortsatt förhandlas. Garantiavtalet är således inte en del av det nu aktuella skriftliga beslutsförfarandet i rådet.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen ser risker med förslaget att upprätta SURE. I grunden har EU:s medlemsländer ett eget ansvar för att upprätthålla tillräckligt starka offentliga finanser för att hantera framför allt arbetsmarknadsrelaterade utgifter. Dessutom ser regeringen en risk att instrumentets upprättande kan bidra till att liknande stödmekanismer av mer permanent natur etableras framöver. Som alltid vid utställande av garanti finns det risk för att den infrias och genererar bestående kostnader. Regeringen noterar samtidigt att den extraordinära situationen med covid-19-krisen kan innebära ett tillfälligt behov att komplettera nationella åtgärder med viss finansiering på EU-nivå. SURE skulle förbättra förutsättningarna till långsiktig finansiering till lägre kostnad för länder som drabbats av covid-19-krisen.

Förslaget har förbättrats under dess beredning, främst genom att dess temporära natur har bekräftats och att EU-budgeten ska användas i första hand. Slutligen finns en rad faktorer som kraftigt begränsar risken för att garantin infrias och att bestående förluster uppkommer för garantigivarna.

Regeringen avser mot denna bakgrund att under det skriftliga förfarandet i rådet godkänna förslaget till förordning om ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation till följd av utbrottet av covid-19.

2. Bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism: Kommissionens meddelande och reviderad metodologi för att lista högriskredjeländer

- Diskussionspunkt

Ministrarna väntas, på basis av en presentation från den nya kommissionen och en lista med diskussionsfrågor från ordförandeskapet, diskutera kommissionens meddelande om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Överläggning med finansutskottet ägde rum den 1 oktober 2019. Samråd med EU-nämnden ägde rum vid flera tillfällen, senast den 29 november 2019.

I juli 2019 presenterade kommissionen ett paket som bland annat innehöll resonemang om möjliga framtida reformer på området. I december 2019 antogs rådsslutsatser för att vägleda kommissionens fortsatta arbete.

Kommissionen har nu presenterat ytterligare ett meddelande som utvecklar tidigare resonemang något och anger att ett antal lagstiftningsförslag planeras till första kvartalet 2021. Meddelandet förespråkar bland annat en centralisering av tillsynen, en förbättrad harmonisering av EU-regelverket på området och en stödmekanism för medlemsstaternas finansunderrättelseenheter. Inriktningen följer därmed rådsslutsatserna från i december 2019. Under sommaren och hösten ska kommissionen fortsatt utveckla sina planer och göra konsekvensanalyser.

I samband med meddelandet presenterade kommissionen också ett förslag till delegerad akt med en uppdaterad lista över högriskredjeländer samt en uppdaterad metodologi för hur listan fastställs. Finansministrarna har

möjlighet att ge inledande synpunkter på metodologin, men väntas inte ta ställning till den föreslagna delegerade akten på detta möte.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar den inriktning som den nya kommissionen bekräftar i sitt meddelande. Regeringen kommer fortsatt att verka för att de konkreta förslagen, när de kommer, ska vara väl avvägda, proportionerliga, ändamålsenliga och att de budgetära konsekvenserna ska beaktas.

3. Den europeiska planeringsterminen 2020: Slutsatser om landsspecifika rapporter: 2020 års fördjupade granskningar och genomförande av de landsspecifika rekommendationerna för 2019

- Besluts punkt

Ministrarna ska få information om processen kring årets rådsslutsatser gällande kommissionens djupgranskningar av makroekonomiska obalanser samt om genomförandet av 2019 års landsspecifika rekommendationer. Eftersom rådet på grund av covid-19-utbrottet inte kan sammanträda i formell mening kommer beslut om rådsslutsatserna fattas genom skriftligt förfarande i rådet. Denna process initierades den 13 maj och väntas vara avslutad den 19 maj.

Ärendet har inte tidigare behandlats i riksdagen. Information om den europeiska planeringsterminen gavs senast till EU-nämnden den 16 april angående de förenklade riktlinjer som kommissionen tagit fram för de nationella reformprogrammen samt stabilitets- och konvergensprogrammen. Nämnden informerades även den 13 mars om landrapporterna.

I rådsslutsatserna behandlas 2020 års landrapporter och djupgranskningar liksom genomförandet av förra årets landsspecifika rekommendationer. Djupgranskningarna publicerades den 26 februari tillsammans med landrapporterna och kommissionen konstaterade att 12 medlemsstaterna hade obalanser.

Genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna redogörs för i landrapporterna som dessutom ligger till grund för de landsspecifika rekommendationerna. Årets rekommendationer väntas publiceras den 20

maj och kommer även präglas av den pågående covid-19-krisen samt återhämtningsfasen.

I slutsatserna understryks bland annat vikten av att medlemsstaterna fortsätter att adressera strukturella utmaningar och göra högkvalitativa investeringar för att ta sig ur krisen samt för att ställa om mot en digital och hållbar ekonomi. I slutsatserna ställer sig rådet även bakom djupgranskningarna och 2019 års genomförande av de landsspecifika rekommendationerna. I slutsatserna konstateras även att djupgranskningarna genomfördes innan pandemins utbrott och att obalanserna ska övervakas mot bakgrund av covid-19. Liksom tidigare år noteras att genomförandet av rekommendationerna inte är tillräckligt och varierar mellan politikområden och medlemsstater.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen kan ställa sig bakom utkastet till rådsslutsatser och avser rösta för antagande i det skriftliga beslutsförfarandet i rådet.

Regeringen ser positivt på att den europeiska planeringsterminen beaktar ekonomiska konsekvenser av covid-19-pandemin. Regering anser vidare att den europeiska planeringsterminen har en viktig roll i att koordinera den ekonomiska politiken under återhämtningen.

Ett fortsatt fokus på investeringar, genomförandet av strukture reformer och en ansvarsfull finanspolitik är viktigt för återhämtningen och för att främja en långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt i Europa. Återhämtningsfasen bör vara förenlig med att ställa om till en grönare ekonomi i linje med den gröna given.

I arbetet med den europeiska planeringsterminen är en utgångspunkt för regeringen att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstater även fortsättningsvis respekteras.